

Funcions (II) Potencials, desigualtats, inequacions

Projecte Math21, Departament Economia i Empresa, UPF

25 de març de 2021

Índex

1	Objectius d'aprenentatge	1
2	Prerequisits	2
3	Guia pel professor	2
3.1	Presentació del tema	2
3.2	Materials bàsics	2
4	Activitats autònomes	2
4.0.1	Videos sobre composició de funcions	2
4.0.2	Funcions compostes	2
4.0.3	Funcions potencials	4
4.0.4	Desigualtats amb potencials	5
4.0.5	Una funció de producció potencial	6
4.0.6	Corbes de isonivell	7
5	Llista d'exercicis	7
5.0.1	Desigualtats amb potencials	7
5.0.2	Exercici	8
6	Suplements avançats	8
7	Exercicis per exàmens	8

Aquest és un document de treball INTERN, en fase de discussió i molt preliminar. No en feu difusió, sisplau.

([Enllaç al document principal](#))
([Enllaç a la versió pdf d'aquest document](#))
([Enllaç a la font LaTeX](#))
([Enllaç als fitxers de les figures](#))

1 Objectius d'aprenentatge

- Composició de funcions, funció inversa

- Funcions potencials, $y = ax^b$ comportament segons els valors de a, b
- Corbes d'isonivell
- Desigualtats, inequacions
- Encara transformacions de gràfiques

2 Prerequisits

3 Guia pel professor

Es tracta d'ampliar el que s'ha vist al tema I-2 afegint conceptes importants com la composició, la inversa.

Les funcions potencials apareixen constantment en el model econòmic que estan estudiant en paral·lel a IntroMicro. En particular, les corbes de isobenefici i similars. Per això convé introduir ja la idea de corba de nivell sense entrar gaire en les funcions de dues variables.

3.1 Presentació del tema

3.2 Materials bàsics

4 Activitats autònomes

4.0.1 Videos sobre composició de funcions

De la Kahn Academy:

[Introduction to function composition — Functions and their graphs — Algebra II — Khan Academy](#) (6min)

[Evaluating composite functions example — Functions and their graphs — Algebra II — Khan Academy](#) (4min)

[Creating new function from composition — Functions and their graphs — Algebra II — Khan Academy](#) (3 min)

Sobre funció inversa: [Introduction to function inverses — Functions and their graphs — Algebra II — Khan Academy](#) (9 min)

Després de veure aquests videos, respón aquestes qüestions:

QUIZZ

Si $f(x) = |x|$ i $g(x) = x - 2$ i posem $h = f \circ g$ (ho llegim f *després de* g) aleshores

$h(x) = |x - 2|$

$h(x) = |x| - 2$

= qualsevulla de les dues pot ser veritat.

4.0.2 Funcions compostes

Aquest seria un tema ideal per fer-lo treballar autònomament. Si no es té accés al llibre An\$Appr, caldria fer-ne una versió pròpia, en Mates I començaríem amb un nivell com aquest.

Llegeix i practica les pàgines 24-28 del llibre IB-HL-AnAppr:

Exercise 1.3

1.
 - (a) $(f \circ g)(5) = f(g(5)) = f\left(\frac{1}{5-3}\right) = f\left(\frac{1}{2}\right) = 2 - \frac{1}{2} = 1$
 - (b) $(g \circ f)(5) = g(f(5)) = g(2 \cdot 5) = g(10) = \frac{-1}{10-3} = -\frac{1}{7}$
 - (c) $(f \circ g)(x) = f(g(x)) = f\left(\frac{1}{x-3}\right) = 2 - \frac{1}{\frac{1}{x-3}} = \frac{2x}{x-3}$
 - (d) $(g \circ f)(x) = g(f(x)) = g(2x) = \frac{1}{2x-3}$
2.
 - (a) $(f \circ g)(0) = f(g(0)) = f(2 - 0^2) = f(2) = 2 \cdot 2 - 3 = 1$
 - (b) $(g \circ f)(0) = g(f(0)) = g(2 \cdot 0 - 3) = g(-3) = 2 - (-3)^2 = 2 - 9 = -7$
 - (c) $(f \circ f)(4) = f(f(4)) = f(2 \cdot 4 - 3) = f(5) = 2 \cdot 5 - 3 = 7$
 - (d) $(g \circ g)(-3) = g(g(-3)) = g(2 - (-3)^2) = g(-7) = 2 - (-3)^2 = 2 - 49 = -47$
 - (e) $(f \circ g)(-1) = f(g(-1)) = f(2 - (-1)^2) = f(1) = 2 \cdot 1 - 3 = -1$
 - (f) $(g \circ f)(-3) = g(f(-3)) = g(2 \cdot (-3) - 3) = g(-9) = 2 - (-9)^2 = 2 - 81 = -79$
 - (g) $(f \circ g)(x) = f(g(x)) = f(2 - x^2) = 2 \cdot (2 - x^2) - 3 = 4 - 2x^2 - 3 = 1 - 2x^2$
 - (h) $(g \circ f)(x) = g(f(x)) = g(2x - 3) = 2 - (2x - 3)^2$
 $= 2 - (4x^2 - 12x + 9) = 2 - 4x^2 + 12x - 9$
 $\Rightarrow (g \circ f)(x) = -4x^2 + 12x - 7$
 - (i) $(f \circ f)(x) = f(f(x)) = f(2x - 3) = 2(2x - 3) - 3 = 4x - 6 - 3 = 4x - 9$
 - (j) $(g \circ g)(x) = g(g(x)) = g(2 - x^2) = 2 - (2 - x^2)^2$
 $= 2 - (4 - 4x^2 + x^4) = 2 - 4 + 4x^2 - x^4$
 $\Rightarrow (g \circ g)(x) = -x^4 + 4x^2 - 2$

3. In each question, when finding the domain of $f \circ g$, check the following two conditions:

- the input x is in the domain of g , because the first rule to be applied to x is g , the inside function of $f(g(x))$.
- the output $g(x)$ is in the domain of f (the range of g must be either equal to or a subset of the domain of f).

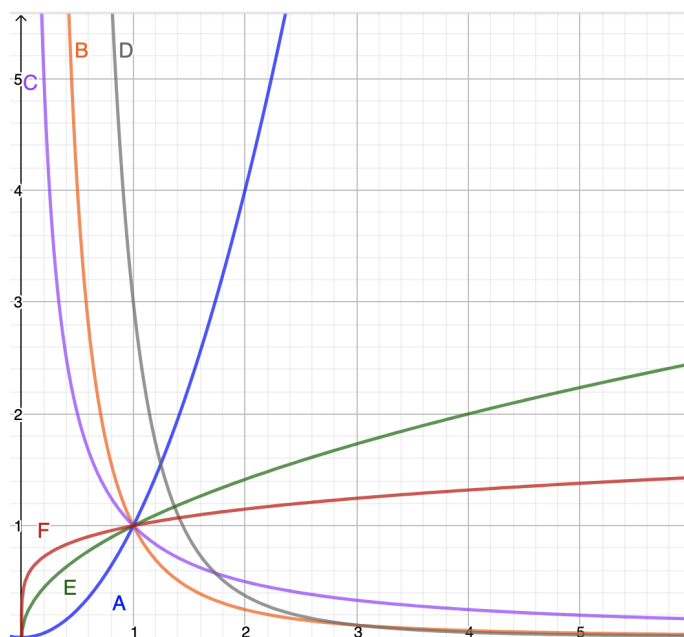
The same applies when finding the domain of $g \circ f$: x must be in the domain of f , because the first rule to be applied to x is f , the inside function of $g(f(x))$, and $f(x)$ is in the domain of g .

© Pearson Education Ltd 2019. Copying permitted for purchasing institution only. This material is not copyright free.

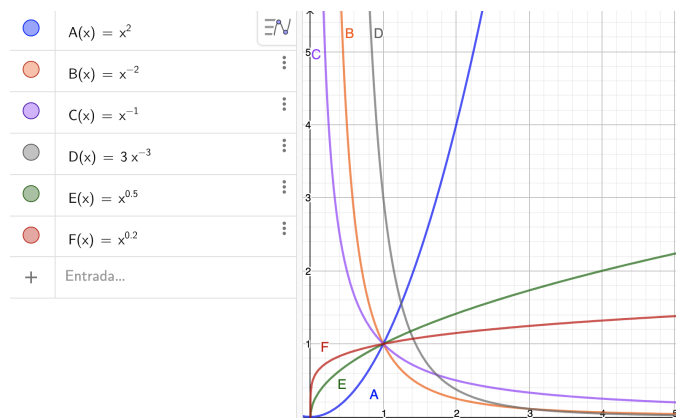
Les solucions:

4.0.3 Funcions potencials

Fes correspondre cada gràfica a cadascuna de les funcions potencials que es llisten:

F1: $3x^{-3}$; F2: x^{-1} ; F3: $x^{0.5}$; F4: x^{-2} ; F5: $x^{0.2}$; F6: x^2

Solució:

4.0.4 Desigualtats amb potencials

Prenem aquests fet sense demostració:

Fet 1 Si $x < y$ i $a > 0$ aleshores $ax < ay$.

Fet 2 Si $x < y$ i $a < 0$ aleshores $ax > ay$.

Fet 3 Si $x < y$, aleshores $x^{-1} > y^{-1}$

A partir d'això, podem per exemple, demostrar que

Fet 4: Si $0 < x < y$ i $0 < a < b$ aleshores $ax < by$.

Demostració

Multiplicant $0 < x < y$ per a i $0 < a < b$ per y , obtenim $ax < ay$ i $ay < by$ del que es desprén que $ax < by$. $\square$

Ara podem fer servir el Fet 4 per demostrar que

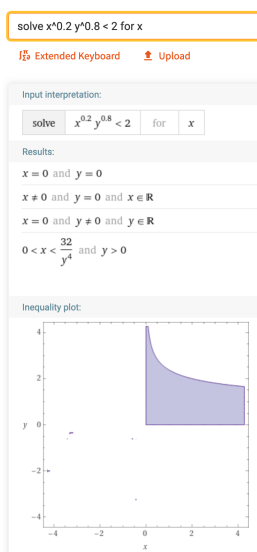
Fet 5: Si $0 < x < y$ aleshores $x^2 < y^2$ i també $x^n < y^n$ per qualsevol nombre natural $n > 0$. La demostració és immediata, només cal multiplicar la primera desigualtat del Fet 4 per ella mateixa, i per demostrar la segona part caldrà multiplicar-la per ella mateixa n vegades. $\square$

El Fet 3 es pot veure clar gràficament: la gràfica de la funció $y = 1/x$ és sempre decreixent, és a dir, si ens desplacem d'esquerra a dreta, els valors de y creixents, la gràfica "fa sempre baixada". Comprova-ho ara fent la gràfica amb Geogebra o similar.

Aquest Fet 3 es pot demostrar per contradicció: si fos cert que $x < y$ i que $x^{-1} < y^{-1}$, multiplicant les dues expressions i segons el Fet 4, tindriem $1 < 1$ que és ben fals!

Wolfram Alpha resol les inequacions, tot i que de vegades el resultat que dona pot ser difícil d'interpretar. Com interpretar aquest resultat? Intenta resoldre tu la inequació

$$x^{0.2}y^{0.8} < 2$$

i comprova-ho.

4.0.5 Una funció de producció potencial

De fet aquí R és una micaprematur, si estem a la setmana 3 del curs potser encara no l'han vist gaire.

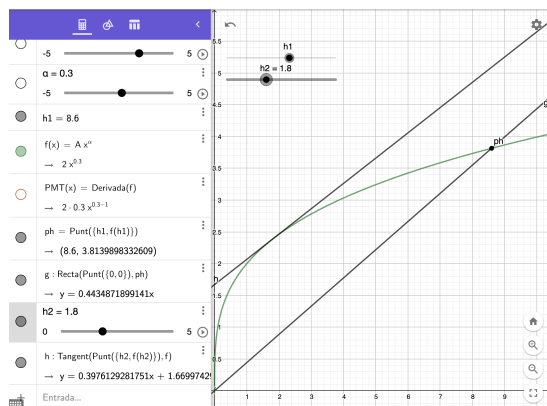
En el tema 3.1 Trabajo y producción del llibre de text de Introducció a la macroeconomia heu vist un exemple de funció de producció del tipus $y = f(h) = Ah^\alpha$ amb $A > 0$ i $0 < \alpha < 1$.

Dibuixa amb Geogebra o amb R el gràfic d'aquesta funció per diferents valors de A i de α .

Amb R pots fer servir aquest codi (copia'l a la finestra del R Script per poder modificar-lo)

```
A <- 2
alpha <- 0.3
f <- function(h) A*h^alpha
plot.function(f, from=0, to=15)
PMT <- function(h) A*alpha*h^(alpha-1)
PMeT <- function(h) f(h)/h
h1 <- 10
# per dibuixar la recta del producte mitja del treball per h1
abline(0, PMeT(h1))
# per dibuixar la tangent en el punt d'abcisa h2
h2 <- 4
abline(a=f(h2) - h2*PMT(h2), b=PMT(h2))
```

En Geogebra, hauries de ser capaç de reproduir això:

(solució: vegeu <https://www.geogebra.org/calculator/z5gbxwvt>)

QUIZZ

En R, fem servir la ordre `abline(a, b)`

= per dibuixar la recta que passa per a i per b

= per dibuixar la recta de pendent b i que talla l'eix horitzontal per $x = a$

== per dibuixar la recta de pendent b i que talla l'eix vertical per $y = a$

= cap de les altres

QUIZZ

Per dibuixar el producte mitjà del treball fem servir la ordre `Derivada`

= tant en R com en Geogebra

== en Geogebra, però no en R

= en R però no en Geogebra

= en cap dels dos.

QUIZZ

La funció de producció que planteja el *Leibniz* que has llegit és tal que si Alexei dedica moltíssimes hores de treball, mai aconseguirà superar la qualificació de 9. La funció que fa servir després en l'exemple

= s'assembla a la desitjada però permetria que Alexei obtingués més de 20 si hi dediqués unes 300 hores

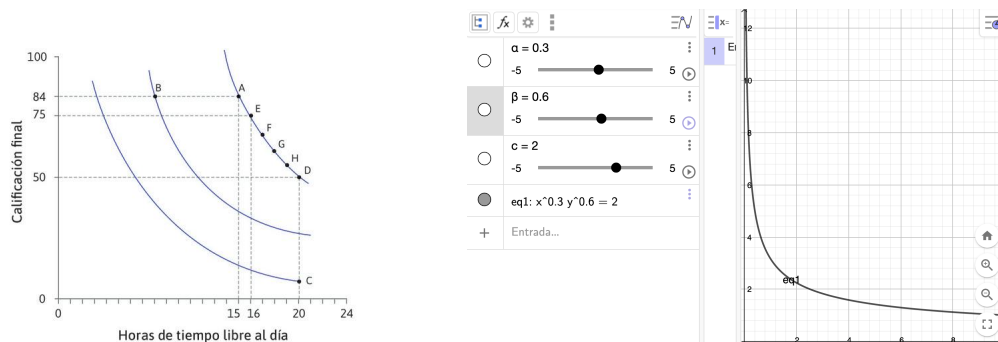
== per obtenir un 10 hauria de dedicar-li unes 214 hores

= per resoldre l'equació $f(h) = 10$ cal fer servir logaritmes.

4.0.6 Corbes de isonivell

Sovint tenim dues quantitats x, y lligades per una funció $y = f(x)$ però que també ens donen una tercera quantitat $z = f(x, y)$, és a dir, que donats valors de x, y podem calcular el valor z associat. Això ho esteu trobant en exemples aplicats a la microeconomia.

Per exemple, refresca el capítol [3.2 Preferencias](#) i en concret el *Leibniz sobre les corbes d'indiferència* on es considera la funció d'utilitat $U(t, y)$ on t són les hores de temps lliure d'Alexei, i y és la nota de l'examen que obté i que depèn de les hores que no dediqui a temps lliure: $y = y(t)$.

La formulació matemàtica que proposen: $U(t, y) = t^\alpha y^\beta$ (és una funció tipus Cobb-Douglas).

Les corbes d'indiferència $U(t, y) = c$ són els punts on la utilitat és la mateixa, c , en diem també corbes de nivell o corbes de isonivell. En la figura pots veure com visualitzar les corbes d'isonivell en Geogebra.

Si tenim $U(t, y) = c$, com que $U(t, y) = t^\alpha y^\beta$, podem expressar y en funció de t . Per aïllar la y en $t^\alpha y^\beta = c$ dividim a les dues bandes per t^α i tenim $y^\beta = ct^{-\alpha}$ i si ara elevem els dos termes de la igualtat a $1/\beta$, tenim

$$(y^\beta)^{1/\beta} = (ct^{-\alpha})^{1/\beta}, \quad \text{és a dir,} \quad y = c^{-\alpha/\beta} t^{-\alpha/\beta}$$

QUIZZ

Aplica això al cas $U(t, y) = \sqrt{ty}$.

Obtindrem:

$$== y = c^2 t^{-1}$$

$$= y = ct^{-1}$$

$$= y = ct^{-2}$$

= cap de les anteriors

Tornarem a aquest exemple més endavant per discutir aspectes associats amb les derivades.

5 Llista d'exercicis

1. Si $f(x) = ax + b$ i $g(x) = cx + d$ i es compleix $f \circ g = g \circ f$, demostra que $(a - 1)d = (c - 1)b$.
2. Si $f(x) = x^a$, calcula i simplifica $f(f(x))$.
3. Si $f(x) = x^a$, calcula i simplifica $f^{-1}(x)$.
4. Si $f(x) = x^a$ i $g(x) = x^b$ demostra que es compleix $f \circ g = g \circ f$.

5.0.1 Desigualtats amb potencials

1. Fent servir els fets expressats a [4.0.4](#), demostra que:
Si $0 < x < y$, per tota $n > 1$, $x^{-n} > y^{-n}$
2. Explica, a partir de la seva gràfica, si la funció $y = x^a$ per $x > 0$ i amb $a > 0$ és creixent o decreixent segons siguin els valors de a .
3. En el context i notacions de [4.0.6](#) i suposant $t, y > 0$ com és habitual en Microeconomia, aïlla la t de la inequació $U(t, y) < c$. Tingues bé en compte els fets sobre desigualtats i potències que hem vist abans ([4.0.4](#))

5.0.2 Exercici

6 Suplements avançats

7 Exercicis per exàmens